

MAGYAR LAJKA

Tarja postálá plátitá tn numerar conform aprobării No. 29590/939.

Nagys. Kozma András úrnak
HUNGARIA
VI., Vilmos császár-út 55.

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

Laptulajdonos: Szent László Nyomda R.-T. Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelősszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

Gigurtu miniszterelnök rádióbeszéde

Körvonalazta kormánya állásfoglalását a délkelet-európai kérdés rendezése terén

Bucurestiből jelentik: Gigurtu miniszterelnök csütörtök este kilenc órakor rádióbeszéde, mondott Románia külpolitikai kérdéseiről.

Bevezetőben kijelentette, hogy őszintén fel fogja tárnai az igazságot, mert ezekben a súlyos megpróbáltatásokkal teljes órában szükséges, hogy a nép megismerje és megértse a való helyzetet, másként nem képzelhető el, hogy annak megfelelő magatartást tanúsítson. Bizok abban, hogy a román nép kellő méltósággal fogja elviselni a megpróbáltatásokat.

Történeti visszapillantás a mult politikájára.

— A helyzet megértéséhez — folytatta a miniszterelnök — fontos Románia politikai történetének ismertetése, úgy, ahogy ez az utolsó fél évszázadban kialakult. A független román állam megteremtése után Románia hosszú ideig németbarát politikát folytatott. Ez a politika felelt meg az ország reális érdekeinek. A világháború kitörése után azonban Románia követte létfenntartási ösztönének parancsszavát, de a háború, amelyet viselt, nem Németország ellen irányult. Ennek tudatában volt a nép is s tudatában voltak ennek az ország vezetői is.

— A békeszerződések új határokat állapítottak meg, amelyek nem voltak teljes kifejezői a román igényeknek, de a néprajzi helyzetet megközelítően szentesítették. A háború után Németország belső ügyeivel volt elfoglalva s egyéb szempontok is arra indították Romániát, hogy a nyugati szövetségesek politikájához csatlakozzék.

Románia a tengelyhatalmak felé keres tájékozódást.

— Most azonban a román életérdek felismerésével megváltozott külpolitikai tájékozódásunk. Világos, hogy ami most történt, ez korábban is bekövetkezhetett volna, de ez valószínűleg azért nem történt meg, mert ebben a külpolitikánkat irányító pártpolitikuskok saját érdekeiket látták veszélyeztetve. De már 1935-ben félreértést kizárólag leszógta Románia, hogy tartózkodni kíván minden olyan lépéstől, ami ellentétbe hozhatná Németországgal. Később azonban a gazdasági megegyezéssel még közelebb jutott a román külpolitikai tájékozódás a tengelyhatalmakhoz s végül szükségessé vált, hogy végtelenségig a bizonytalanságnak, amely veszélyeztette az ország gazdasági és politikai érdekeit és a királyi akaratnak megfelelően Románia csatlakozott ahhoz az irányzathoz, amelyre a jelen helyzetben elkerülhetetlenül szüksége volt. Ez a politika lehetővé tette az Európában uralkodó eszmékbe való beilleszkedést, lehetővé teszi a nemzeti újjáépítés munkáját, a zsidó kérdés

gyökeres megoldását. De ugyanakkor áldozatokat is kíván tőlünk ez az új politikai tájékozódás. Meg kell teremtenünk Délkelet-Európa békéjét, aminek előfeltétele a bolgárokkal és a magyarokkal való megegyezés.

A délkelet-európai kérdések rendezése.

— Salzburgban és Rómában, — folytatta a miniszterelnök, — a tengelyhatalmak vezetői a velük folytatott tanácskozásaink során kifejezésre juttatták erre irányuló óhajukat és egyttal rámutattak azokra az okokra és veszélyekre, amelyek ezt a megegyezést elkerülhetetlenül szükségessé teszik.

— Erre a sugalmazásra mi azt feleltük, hogy készek vagyunk az így kifejezett óhajnak eleget tenni, de ismertettük azokat a nehézségeket, amelyek ennek a megegyezésnek útjában állanak. Hangsúlyoztuk, hogy a béke fenntartása érdekében óhatjuk a szomszédainkkal való megegyezést, de ennek az igazságnak megfelelően kell történnie, a jelenleg mutakozó néprajzi helyzetnek a figyelembevételével.

A miniszterelnök ezzel kapcsolatban kijelentette, hogy szükséges szemelőtt tartani a pontos számadatokat. Az 1930-iki népszámlálás eredményei szerint, — mondotta, — Romániának egymillió 452 ezer magyar és 183 ezer bolgár lakosa van. Ezzel szemben Bulgáriában 83 ezer román él, a Magyarországon élő románok száma 50—80 ezer főre tehető. A határmentén csak hat járásban és egyetlen városban, Szatmáron mutakozik magyar többség, a szé-

kelyek viszont többségben élnek Csík, Háromszék és Udvarhely megyében.

E számadatok figyelembevételével két megoldás lehetséges. Az egyik az, hogy Románia és Magyarország felismeri azt az elami igazságot, hogy elszigetelten élnek a nagy népek tengerében és megtalálják a módját annak, hogy barátságban együtt éljenek. Lemondván az örökös zavart okozó területi igényekről. Ha pedig ilyen alapon nem tud a két ország megegyezni, akkor lakosságcserevel külön kell választani az összekeverten élő román és magyar lakosságot, ami magában foglal bizonyos kisebb határmódosításokat.

Ez a második megoldás, természetesen sokkal fájdalmasabb lenne, mert hiszen olyan néptömegeket kellene megmozdítani, amelyek évszázadok óta élnek földjükön. Nekünk azonban nemcsak saját nemzedékünkre, hanem az utánunk következőkre is gondolnunk kell. Mindkét országnak törekednie kell olyan békés megoldásra, amely az igazságnak megfelelő, nemzeti egységeket teremt és a jövőre nézve kiküszöböli az összetűzés lehetőségét.

Részünkről, — mondotta a miniszterelnök — reális területi áldozatokat jelent ez a megoldás s minél kisebb lesz ez az áldozat, annál nagyobb lesz a megértés a jövőben. Kénytelenek leszünk áldozatokat hozni, ezt férfias nyíltsággal meg kell mondani a népeknek. Nem beszéltem ingadozóan, határozatlanul vagy ravaszkodással, hogy végtelenségig a rémhirtelerszót nek, amivel nem teszünk az országnak semmiféle szolgálatot. Minden eltávolodás ettől a nemzeti szolidaritást veszélyezteti. Súlyosan tévednek azok, akik a mindnyájunk számára egyformán szent határok megvédésének ürügye alatt fel akarják borítani azt az építményt, amelynek alapjait Őfelsége a király tette le és akik meg akarják akadályozni az ország új alapokon való felépítését és ezáltal egész nemzeti létünket veszélyeztetik.

A miniszterelnök végül emelkedett szavakkal fordult a néphez és felhívta, hogy legyen szolidáris a királlyal és a kormánnyal, mert az összetartásra szükség van most inkább, mint valaha.

Német birodalmi sajtóközlés a délkelet-európai rendezés újabb alakulásairól

Berlinből jelentik: A Románia közli a Német Távirati Iroda következő jelentését:

A *Frankfurter Zeitung* „Délkelet-Európa revíziója” címen cikket közöl, amelyben többek között a következőket írja:

— Németországnak érdeke, hogy Délkelet-Európában fennmaradjon a politikai és gazdasági béke s ez a béke állandósuljon. Németország meg van győződve arról, hogy ezt a célt nem lehet elérni, csak abban az esetben, ha teljesítik Magyarország és Bulgária revíziós kérését, az előbbiét Erdélyre, az utóbbiét Dobrudzsára vonatkozólag. Meltányosan kell eljárni s meg kell teremteni az összes igények és törvényes szükségégek egyensúlyát. A felmerülő nehézségeket mindenki érdekében kell megoldani s a felelősek jóakarata végül is győzni fog s a helyzet tisztázódik.

— A román-bolgár kérdések könnyebbnek tetszenek úgy néprajzi, mint földrajzi tekintetben s a kielégítő megoldás nem késnet

sokáig. Jóval bonyodalmasabbnak látszik a román—magyar tárgyalások kérdése. Ez magyarázatot talál a rendkívül összekuszált erdélyi néprajzi helyzetben, ami nem engedi meg a határvonal olyan meghúzását, ami egyaránt megfelelné az etnikai kívánalmaknak s a gyakorlati szükségeknek. Annál kívánatosabb, hogy az érdekeltek ezt a kérdést széles jóakarattal, tapintattal és helyes felfogással vizsgálják meg. Románia nagy szolgálatot tenne, ha igyekezne kiküszöbölni a vizsály minden lehetőségét és ingadozás, vagy késlekedés nélkül olyan megoldásra jutni, amely gyakorlati szempontból elfogadható.

A belgrádi német követ hosszasan tárgyalt a jugoszláv külügyminiszterrel.

Belgrádból jelentik: Cincár-Markovics jugoszláv külügyminiszter hosszabb kihallgatáson fogadta a német követet. Hír szerint a megbeszélésen folyó kérdéseket tárgyaltak.

Az uralkodónak a földművelő nép iránti szeretetét és a bő gyermekáldás nemzeti jelentőségét hangoztatta keresztelői beszédében Tataru dr. királyi helytartó

Egy román házaspár tizenhatodik gyermekét tartotta keresztviz alá Ófelsége nevében a királyi helytartó

A szamoszartományi sajtóigazgatóság közli veitünk a következőket:

Tataru Coriolan dr. szamoszartományi királyi helytartó körútja során vasárnap a Tasnád melletti Nagyszántóra érkezett. A helytartó az uralkodó képviselőjében keresztviz alá tartotta Borza Demeter szántói gazda tizenhatodik gyermekét. A királyi helytartó vasárnap délután érkezett a szilágymegyei községbe. Kísérelében volt Raul Sorban helytartósági kabinetfőnök, Teofil Bugnariu és a helytartóság közigazgatási osztályának főnöke. A magas vendég fogadtatásán Ionescu tábornok és Oprita ezredes megyefőnökkel élükön megjelentek a katonai és polgári hatóságok. Fölvonultak a fogadtatásra a katonai előképzősök, az ország-őrök, a nemzeti gárda osztaga, valamint az egész község lakossága. Gheorghie Pop főszolgabíró tolmácsolta a község üdvözlését és köszönetét. A királyi helytartó az üdvözlésre válaszolva a király nevében lelkesítő szavakat intézett az összegyűltekhöz.

Ezután templomba vonultak, ahol Mihutiu tasnádi görögkeleti lelkész vezetése alatt 12 pap segédletével megkeresztelték Alexandru Borza 16-ik gyermekét. Az uralkodó 10.000 lei ajándékot küldött keresztfiának, míg a tasnádi járás községei 5000 leit ajánlottak föl az újszülöttnek. A keresztelési szertartás után a királyi helytartó nagy beszédet mondott, amelyben hangsúlyozta az uralkodónak a földművelő nép iránti szeretetét, valamint a bő gyermekáldás nemzeti jelentőségét.

— Ófelsége, — mondotta a királyi helytartó, — a népszámlálás alkalmával sajátkezűleg földművelőnek írta be magát, mert testvéri megértéssel és végtelennel szeretettel viseltetik a földművelők iránt s osztozik a román falunak a román parasztság minden gondjában. „A jövőért élünk mindazok által, ami jó és egészséges volt a múltban, — mondotta egy alkalommal a király. — Utódainkra azt kell örökölni, amit őseinktől kaptunk. Nem magunkért élünk és nem a máért élünk Mi

valamennyien mulandók vagyunk. Örökké él azonban a nemzet közössége és a nemzet előrehaladása. Ezért kell feláldoznunk életünket és munkánkat. Nem azért dolgozunk, ami mulandó, hanem azért, ami örökké megmarad. A mi örökkévalóságunk szimbóluma a gyermek s örökkévalóságunk: Románia.”

— Kedves Demeter bátyám, — nagy megtiszteltetés ért, — fordult a királyi helytartó az újszülött édesapjához, — mert mátol fogva a király keresztfiát neveled házában. Ne felejtse el, hogy ez a megtiszteltetés a nagy szeretetnek a jele, de amellyel kötelezettséget is jelent számodra. Adja a Jóisten, hogy olyan örömd

Lemondott az amerikai postaügyi miniszter

Az Egyesült Államok kormánya a Szovjetunióval való viszony megjavítására törekszik

Londonból jelentik: (Reuter.) Washingtoni jelentés szerint Farley postaügyi miniszter lemondott. Roosevelt a lemondást elfogadta. A lemondás augusztus 31-iken lép hatályba. Farley 1933 óta volt postaügyi miniszter.

Washingtonból jelentik: Welles külügyi államtitkár kijelentette, hogy az Egyesült Államok és a Szovjet kapcsolatának megjavítására törekszik. Kumarsky washingtoni nagykövettel folytatott megbeszéléseiről szólva, kijelentette, hogy a két ország kapcsolatát érintő igen sok kérdést vitáltak meg. Megállapítható, hogy mindkét részről barátságos és pozitív magatartást tanúsítanak.

Kétszáz ezer európai gyermek menekülő beköltözése Amerikába.

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok képviselőházának bevándorlási bizottsága

teljék gyermekedben, mint amilyen öröme van az uralkodónak akkor, amikor látja népe szaporodását, boldogságát és egyetértését. Mátol fogva mindenki a te házád és a te gyermeked felé fog tekinteni, neveld őt úgy, hogy teljes példálul szolgáljanak mindenkinek. S te is becsüld meg azt a magas megemlékezést, amivel megajándékoztak téged.

— Kedves falusiak, — folytatta beszédét. — A jövő titkaiba nem hatolhat be csak a mindenható Isten. Az emberi ész nagyon gyenge és nagyon korlátolt arra, hogy meglássa, mi hoz a jövő. Azt azonban véges emberi ésszel is tudjuk, hogy akármilyen sötétek is a viharfelhők, akármilyen áthatolhatatlan is az ég sötéteje, a napot nem fedhetik el előlünk csak rövid időre és minden vihar után győzelmesen kisért a nap.

Beszéde végén a királyi helytartó fölhívta a hallgatóságot, hogy egy emberként tömörüljenek azok köré, akik hívatottak az országot vezetni, de mindenekelőtt Ófelsége a király köré.

A királyi helytartó beszédét nagy lelkesedéssel fogadták, majd az ünnepség a királyhimnusz eléneklésével végetért.

Tataru Coriolan még elbeszélgetett a falusiakkal, majd este tovább utazott Nagyvárad felé.

rövid vita után csaknem egyhangúlag elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely lehetővé teszi az elfoglalt európai országok 10 éven aluli gyermekeinek az Egyesült Államokba való ideiglenes beköltözését. Ez az intézkedés 200 ezer gyermeket érint.

Magyar gazdasági küldöttség Moszkvában

Moszkvából jelentik: (Szovjet Távirati Iroda) Nickl Alfréd rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter vezetésével megérkezett Moszkvába a magyar kereskedelmi küldöttség. A megbízottak Berlinből érkeztek repülőgépen. A moszkvai repülőtérén fogadtatásukra megjelent Kursilov szovjet helyettes külügyi népbiztos, Barkov protokollfőnök, Alexandrov, a külügyi népbiztosság külkereskedelmi osztályának vezetője, továbbá a külkereskedelmi népbiztosság szerződési osztályának vezetője. Magyar részről jelen volt Kristóffy, moszkvai magyar követ és a követség tagjai.

Az angol kormány elhatározta, hogy háború utánra megigéri Indiának a nemzeti alkotmányt

Londonból jelentik: Az angol kormány hozzájárult, hogy a háború után India új alkotmányának kidolgozására India nemzeti életének főbb elemeit magában foglaló szervezettel állítsanak fel. Az indiai alkirály csütörtökön nyilatkozott is az ügyben. A beszéd szövegét Améry indiai államtitkár felolvasta az angol alsóházban. Nyilatkozatában a többi között kijelentette, hogy az angol kormány a legnagyobb rokonszenvvel kíséri azt a kérelmet, hogy India új alkotmányát maguk a hinduk dolgozzák ki. Bejelentette azt is, hogy a végrehajtó tanácsban az indiai társadalom különféle ágazatának képviselőit hívják majd meg.

Burma volt miniszterelnökét az angolok letartóztatták.

Londonból jelentik: Burma volt miniszterelnökét angolellenes magatartásért az angolok letartóztatták.

Megállapították a tengeri, árpa, rozs, zab eladási árát

Megszűnik a kiviteli prémiumok rendszere

Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági miniszteriumban Leon miniszter elnöke alatt ülésezett a kormány legfőbb gazdasági bizottsága. A bizottság tudomásul vette a búzának augusztus elején megszabott árát és mai ülésén a következő határozatokat hozta:

A tengeri ára franco vagon vasutállomás 49 ezer lei, míg egyes tengeritárfiaknál 15, illetve 10 százalékos emelkedés van engedélyezve. Az árpa vagononkénti ára 40 ezer lei, a zab ára 42 ezer lei, a rozs vagononkénti ára 52 ezer lei.

A bizottság megállapította, hogy a tavalyi arakhoz mérten az idei most megszabott árak a tengerinél 28,57, az árpánál 35, a zabnál 35,71 és a rozsnál 24,61 százalék emelkedést mutatnak.

A bizottság foglalkozott ezután ezekkel a terményekkel export-lehetőségeivel és leszögezte, hogy a prémium feleslegessé vált, mert a gabonát ugyanolyan exportcikknek kell tekinteni, mint más kiviteli árut és a vevő külföldi állam, mint Németország, a Rentenmark 49 lejés árfolyamán fizeti meg az összes számára exportált terményt. Ez az új rendszer tehát biztosítja: 1. A mezőgazdasági termékek megfelelő árát a földművelő

lakosság számára. 2. Az árak állandóságát. 3. Az összehangoltságot a bel- és külföldre szánt mezőgazdasági termékek árainak, úgy, hogy az exportterményért megfelelő valuta, illetve devizaárfolyam mellett ugyanazt az árát kapja a termelő leiben, mint a belföldi piacon eladott áruért és így a prémiumok megszüntével a prémiumra szánt alami alapot más célra lehet felhasználni. A gazdasági bizottság felhatalmazást adott Leon miniszternek, hogy a szövetkezeteknek adjon megbízást tengeri, árpa és rozs-mennyiségek megvásárlására, hasonlóan az eddigi buzávásárlásokhoz.

A buza hatósági ármegállapítása után sor kerül az ipari cikkek árának megállapítására is.

Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági miniszterium elhatározta, hogy a buza árának hatósági megállapítása után megállapítja az iparcikkek hatósági árát is, mert a buza ára és az iparcikkek ára között szoros a kapcsolat és az ország gazdasági életét csak akkor lehet szilárd alapokra fektetni, ha szoros kapcsolatot állapítottak meg a mezőgazdasági és ipari cikkek között.

Anglia megszállása csak részletkérdés az angol birodalom elleni nagy támadásban

Az angol kereskedelmi hajózás megsemmisítése s az angol gyarmatok elfoglalása az időszerű legfontosabb feladat. — A szomáli olasz előnyomulás volt az angol birodalmi rendszer elleni nagy támadás bevezetője

Rómából jelentik: A Popolo d'Italia az angol birodalom elleni támadás kérdéséről cikket közöl. Hangoztatja, hogy az Anglia elleni támadás beharangozása a tengely szempontjából már magában véve is igen hatásos. Az angolok egy csomó olyan intézkedést voltak kénytelenek hozni, amelyeket most vissza kell vonni és a támadás veszélye az egész angol sziget-lakosságát állandó izgalomban tartja. Anglia katonai megszállásának tervéről a jelen pillanatban a következőket lehet mondani: Hitler az angol birodalmat a maga egészében akarja elpusztítani, politikai és gazdasági szempontból egyaránt. Anglia katonai megszállásának akkor lett volna döntő jelentősége, ha Londonban egész különös politikai helyzet állott volna elő. Ennek hiányában az invázió terve csak egyik részlete az Anglia elpusztítására irányuló terveknek. A támadásra minden előkészület megtörtént és a tengelyhatalmak Angliára a legmegfelelőbb pillanathban le fognak süjtani, az angol birodalom elpusztítására irányuló általános

terv keretében. A nagy terv megvalósításának legfontosabb tényezője a jelen pillanatban az angol kereskedelmi hajózás megsemmisítésében, az angol sziget állandó bombázásában és az angol gyarmatbirodalom elfoglalásában nyilvánul meg.

Kétszázötvenezer főnyi olasz hadsereg benyomult Egyiptomba.

Newyorkból jelentik: Az amerikai lapok kairói jelentée alapján közlik, hogy 250 ezer főnyi olasz hadsereg megkezdte a benyomulást Egyiptomba.

Délamerikát is foglalkoztatják az olasz győzelmek.

Rio de Janeiróból jelentik: A brazil lapok első oldalán foglalkoznak a szomáli olasz támadás hírével és megálapítják, hogy nagyarányú angolelleses támadás bevezetéséről van szó.

Az angolok számolnak a további előnyomulás lehetőségeivel s beismerik számbeli alsóbbrendűségüket az afrikai harctéren

Londonból jelentik (Német Távirati Iroda): A Times angol lap az olaszok további sudáni előnyomulásának lehetőségével foglalkozik.

— Feltehető, — írja a lap, — hogy az angolok nem kísérik meg a határ megerősítésével megállítani az olasz előnyomulást. Számbeli

alsóbbrendűségünk, viszont a harcteremtésünk és a terepviszonyok arra utalnak, hogy a sivatagra támaszkodjunk és inkább a mozgékonyasághoz, mint a meghatározott vonalon való ellenálláshoz folyamodjunk. Nem szabad azonban az olasz támadást ezen a területen könnyen venni.

A német gyorsnaszádok nagyszerű támadása egy erősen biztosított hajókaraván ellen

A német légi haderő 12 hajót bombázott le egy másik hajókaravánból. — 29 angol repülő is áldozatul esett

Berlinből jelentik (Német Távirati Iroda): Német gyorsnaszádok megtámadtak egy erősen biztosított ellenséges hajókaravánt. Bár az ellenséges torpedórombolók és a kísérő hajók hevesen szembeszálltak s a felfegyverzett hajók is védekeztek, a gyorsnaszádok elsüllyesztettek egy 8 ezer tonnás tartályhajót, egy 5 ezer és 4 ezer tonnás gőzöst. A gyorsnaszádok sértetlenül tértek vissza kikötőikbe. A német légi haderő is megtámadott a Csatornában egy angol hajókaravánt. 12 hajót összesen 55 ezer bruttó regiszter tonnatartalommal elsüllyesztettek. Hét hajót megrongáltak. Közben légi harcban lelőttek öt angol vadászrepülőgépet. További harcok során a délelőtti folyamán 29 angol repülőgépet lőttek le. Német részről két repülőgépet veszítettek.

Az angol léggömbzárnak több az angol, mint a német áldozata.

Newyorkból jelentik: Az Associated Press hírügynökség jelenti Londonból, hogy az angol légvédelmi léggömbzáról eddig öt angol repülőgép pusztult el. Eszerint tehát az angol léggömbzárnak több az angol, mint a német áldozata.

A tengeralattjárók 10 ezer hajótért süllyesztettek el.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda harctéri jelentése a következőket monlja: A tengeralattjárók által tegnap elért eredmény mérlege 10 ezer bruttó regiszter tonna elsüllyesztett hajótér. Mivel az a német tengeralattjáró, amely ezt közölte, két fegyveres kereskedelmi gőzös megsemmisítését is jelenti, csak

angol hajókról, vagy az angol kormány által lefoglalt kereskedelmi hajóról lehet szó.

Az angol tengernagyi hivatal és a légügyi minisztérium is beismeri a hajókaravánok pusztulását.

Londonból jelentik: A Reuter iroda jelentése szerint az angol tengernagyi hivatal és légügyi minisztérium esütörtöki jelentésében megerősíti, hogy ellenséges motoros torpedónaszádok a Csatornában már kora reggel megtámadták az egyik hajókaravánt és három rövidjáratau hajótorpedóval elsüllyesztették.

A hajókaraván ellen — mint az angol jelentés is elismeri — légitámadást is intéztek és ezek a támadások kisebb megszakításokkal egész napon át tartottak. Az ellenséges repülő-támadás eredménye még nem ismerhető teljesen. Annyit azonban tudnak, hogy több hajó sérülést szenvedett. Több hajótörött és sebesült már partot ért. A támadás-

Megsemmisítő csapás és izelítő az elkövetkező időkre

„Anglia, jövünk!” — írja a német rohamosztigosok lapja

Berlinből jelentik: A német lapok hosszú cikkekben méltatják a német gyorsnaszádok és a német légi haderő hatalmas arányú tengeri sikereit. A Berliner Börsenzeitung szerint 1940 augusztus 8-ika büszke nap lesz az Anglia elleni háború történetében. A babér a gyorsnaszádokat és a repülőgépeket illeti. A tenger és a levegő zuhanó bombázóit. Mindkét fegyvernem megsemmisítő csapást mért a maga nemében és keserű izelítőt adott az elkövetkező időkre. Az amit az angolok a világ-háborúból, mint a német tengeralattjárók elleni

legjobb védelmet vettek át, — az erős fedezet mellett haladó hajókaravánokat, — egyre inkább gyengéségek mutatkozik.

Berlinből jelentik: A „Schwarze Korps”, a német nemzeti szocialista rohamosok lapja írja „Anglia, jövünk!” című vezércikkében:

— Ma már tudjuk, hogy Anglia elbukik Churchilllel és társaival együtt, nem belső törvények következtében, hanem egyedül fegyvereink ereje által. A halasztás lejárt. Jövünk!

ÁLMA megvalósul,

ha Állami Sorsjáték sorsjegyet vásárol.

ban résztvevő ellenséges repülőgépek nagyrésze bombázó gép volt. A bombázó repülőgépeket egy és kétmotoros vadászgépek kísérték.

Másik angol beismerés.

Londonból jelentik: (Reuter.) Az angol tengernagyi hivatal jelentése megerősíti az Oswald tengeralattjárónak az olasz hivatalos jelentésben már korábban közölt elsüllyesztését.

Megjelent a zsidótörvény

Milyen megszigorításokat tartalmaz a törvényrendelet. —
Három osztályba osztották be a romániai zsidóságot

Bucurestiből jelentik: A Monitorul Oficial mai száma közli a zsidók jogi helyzetére vonatkozó törvényrendeletet. A törvény második szakasza kimondja, hogy kik számítanak zsidóknak. A meghatározás szerint zsidóknak számítanak az izraelita vallásúak, a zsidó szülőktől származó, nem kikeresztelkedett izraelita szülőktől származó keresztények; a keresztény anyától és ki nem keresztelkedett apától származottak, a házasságon kívül izraelita anyától származó gyermekek, azok az aszszonyok, akik az előbbi szakaszok intézkedései alá esnek és keresztényekhez mentek feleségül, ha legalább egy évvel a Nemzet Pártja megalakulása előtt nem tértek ki. A vérszerinti zsidók zsidóknak számítanak.

A törvény rendelkezése szerint mindazok, akik a jelen törvény megjelenésekor tagjai voltak valamelyik zsidó hitközségnek, izraelita vallásúaknak számítanak.

Három kategóriába osztották be a zsidókat.

A zsidótörvény szerint a romániai zsidókat három kategóriába osztották be. Az első osztályba tartoznak azok, akik 1918. december 30. után jöttek be az országba. A második osztályba tartoznak azok, akik 1918. december 30. előtt naturalizáció útján kapták állampolgárságukat. Ugyancsak a második osztályba tartoznak azok, akik az 1897-es alkotmány alapján kollektív uton kapták állampolgárságukat, mert fegyverrel szolgálták a román ügyet. Hasonlóképp ebbe a kategóriába tartoznak a tűzvonalban voltak, a kintünetettek és az el-esettek leszármazottjai.

A harmadik kategóriába tartoznak mindazok, akik sem az első, sem a második kategóriába nem estek bele.

A törvény huszonhárom szakasza.

A törvény huszonhárom szakaszban sorolja fel a különböző megszigorításokat. E megszigorítások értelmében az első és harmadik osztályba tartozó zsidók nem lehetnek köztisztviselők, nem lehet olyan foglalkozásuk, amelyek összefüggésben vannak közhivatalokkal. Nem lehetnek közkatona, jegyzők és ügyvédek. Nem lehetnek továbbá semmilyen köz- vagy magántermészeti vállalatok igazgatósági tagjai, községi kereskedők, szeszszállító árusító kereskedők, keresztények gyámjai, mozi-bérlők, nem lehetnek román folyóiratok kiadói, vagy terjesztői és semmiféle szerepük nem lehet a román propaganda irányításában.

Kimondja továbbá a törvény, hogy az első és a harmadik kategóriába tartozó egyének nem lehetnek nemzeti sportegyesületek vezetői, tagjai, vagy játékosai és nem lehetnek közhivatalokban szolgálnak.

Az első szakaszba tartozó zsidók szabadfoglalkozást folytathatnak, de ezt külön minisztertanácsai napló fogja meghatározni. Viszont az első kategóriába tartozó zsidókat nem lehet szabadfoglalkozásu szervezetek tanácsába megválasztani.

A harmadik kategóriába tartozó zsidók bármilyen foglalkozást folytathatnak az egyes kivételeken kívül.

A második osztályba tartozó zsidók törvényes jogai fennmaradnak. Az első és harmadik osztályba tartozó zsidókra külön adót vetnek ki, aszerint, hogy voltak-e katonák, vagy sem, esetleg közmunkára küldik ki őket. A második osztályba tartozó zsidók nem lehetnek tényleges katonák.

Zsidók nem lehetnek földbirtokosok.

A második osztályba tartozó zsidók nem le-

hetnek földbirtokok tulajdonosai. Ebben a kérdésben a földművelésügyi minisztérium külön intézkedik. Előírja a törvény, hogy a zsidók kizárólag román vérségiüknek adhatják el birtokaikat és a földművelésügyi minisztériumnak elővételi joga lesz.

A 13-ik szakasz arról intézkedik, hogy a keresztényeknek született gyermekeket milyen módon lehet elismerni bírósági uton.

A 14-ik szakasz értelmében zsidók nem viselhetnek román neveket. A további szakaszok speciális rendelkezéseket írnak elő tanügyi téren. Kimondja a törvény, hogy a zsidó vallás a jelen alkotmány védelme alatt áll. Azokat, akik a törvény rendelkezése ellen vétnek, a katonai közhatalóságok eltávolítják.

Külön szakaszok intézkednek arról, hogy miképpen büntetik azokat, akik elrejtik zsidó minőségüket, továbbá azokat, akik ezt elősegítik.

A 23-ik szakasz végül kimondja, hogy külön végrehajtási utasítás fogja szabályozni a törvény alkalmazását.

Temesváron ideiglenesen maximálták a liszt és kenyárárakat

A kiskereskedők megfellebbezték az ármegállapítást

Temesvár. Saját tud. A temesi királyi helytartóság ármegállapító bizottsága a kenyér- és lisztkérdés végleges rendezéséig — augusztus 15-ig maximálta a liszt- és kenyárárakat. A hivatalosan megállapított árak a következők: nullás liszt kg a malomban 13 lei, kiskereskedőknél 13.50 lei, négyes liszt a malomban 11 lei, kiskereskedésben 11.50 lei, fehér kenyér kg 14 lei, 4-es lisztből készült kenyér kg 12 lei. 6-os

lisztből készült kenyér (amennyiben van ebből a lisztfajtából) kg 8.50 lei.

Az ármaximálással kapcsolatban a kereskedők egyesülete közleményt adott ki, amelyben felszólítja a kiskereskedőket, hogy tartsák tiszteletben a maximális árakat. Megemlíti azonban a közlemény, hogy a kiskereskedők megfellebbezték az ármaximálást, mert a nullás lisztet a megállapított árnál magasabb áron tudják csak megvásárolni.

Kanadában az angol hatóságok letiltották a Franciaország által rendelt százezer tonna búza elszállítását

Olasz lapvélemény szerint Anglia ki akarja éhezteni Franciaországot

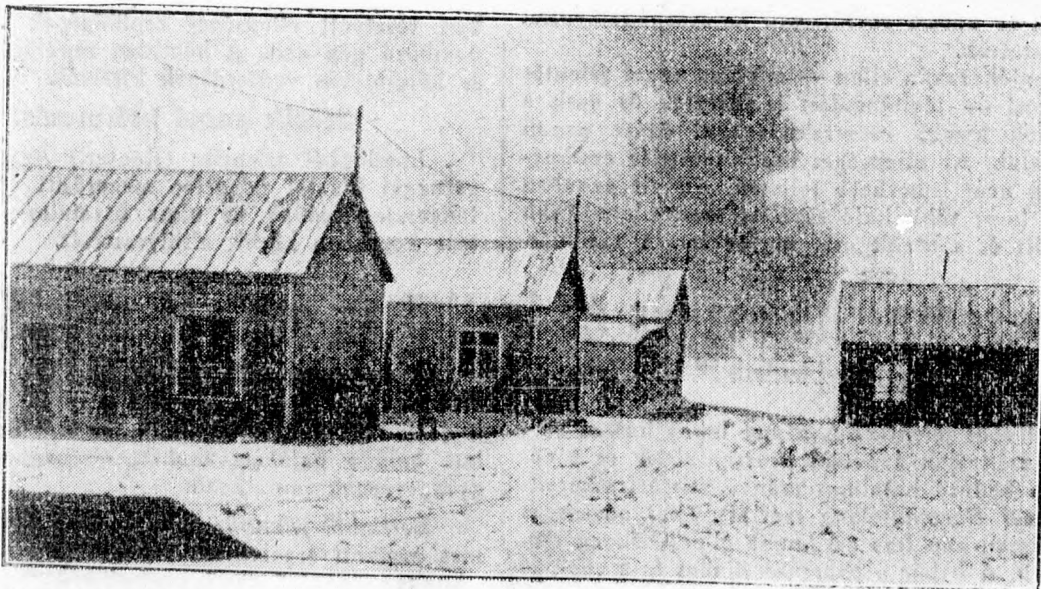
Rómából jelentik: A „Giornale d'Italia” „Anglia ki akarja éhezteni Franciaországot” címmel cikket közöl. Azt írja az olasz lap, hogy egy newyorki jelentés szerint az angol hatóságok megtiltották, hogy Kanadából százezer tonna búzát szállítsanak Franciaországba. Ezt a buzamennyiséget még a Reynaud-kormány rendelte meg és a francia kormány az Egyesült Államok quebeci főkonzulátusa útján kérte, hogy a franciaországi éhségre való tekintettel a szállítmányokat indítsák el. Ugy hírlik, hogy az ottawai kormányzó hajlandó lett volna eleget tenni a kérdésnek, de Londonból azt az utasítást adták, hogy minden Franciaországba irányuló szállítást le kell állítani.

Argentínából se engedik ki az angolok a francia inségeseknek szánt gabonát.

Buenos-Airesből jelentik: (Német Távirati Iroda.) Az ottani kikötőből még augusztus első napjaiban három gőzösnek kellett volna kifutnia Marseille francia kikötő felé argentinai buzarakománnyal. A francia kormány argentinai nagykövete tudatta az Egyesült Államok argentinai diplomáciai képviselője útján az angol nagykövetséggel, hogy a buzarakománnyal kizárólag a háborúsujtotta területek lakosságának élelmezésére fordítják. Eleinte angol részről semmi kifogást nem emeltek ez ellen, ezért a franciák megtették a szükséges intézkedéseket a Luza behajózására és a hadihajók indulására kézen állottak. Az indulás előtt azonban néhány órával a buenos-airesi angoi nagykövet értesítette a három hajó vezetőit, hogy az angol zárlatügyi hivatal megtagadta beleegyezését, hogy a hajók francia kikötőbe fussanak. Közölte még az angol nagykövet a hajók kapitányával, számolni kell azzal, hogy az angolok elkobozzák a hajókat. Ilyen körülmények között francia részről a búzát szállító hajók indulását elhalasztották.

Spanyolország követeli Gibraltár visszacsatolását

Madridból jelentik: A spanyol lapok ismét erőteljesen követelik Gibraltárnak Spanyolországhoz csatolását. A lapok szerint a gibraltári angol uralom tüske a spanyol nép testében és elérkezett az ideje, hogy végre eltávolítsák.

Angol baraktábor az Egyiptom-libiai határon. A háttérben egy olasz bombatalálat füstje látható.

Csak átmeneti jellegű a búza- és liszthiány

Néhány napig tartanak a nehézségek, amíg az új búza nagyobb tételekben meg nem jelenik a piacon. — Temesvárnak egy hétre való lisztellátását vállalták a malmok. — Sor kerül a népliszt és népkenyér forgalombahozatalára

Temesvár. Saját tud. A királyi helytartóságon egymás után két értekezletet tartottak Temesvárnak s a helytartóság egyéb városainak liszt- és kenyérellátásának biztosítására. Az első értekezleten a városok, a másikon a malmok képviselői is megjelentek. Temesvár város képviselőjén kívül megjelentek Arad, Lugos, Déva és Oravica megbízottai. Megállapították, hogy különösen a félbarna kenyér teljesen eltűnt és csak fehér kenyér kerül forgalomba tizenöt leies árban, vagy rozskenyér 16 leiert. A pékek véleménye szerint ez a helyzet nem tarthat tovább, mint egy héttig, amíg az új búza piacra kerül. A királyi helytartóság árellenőrző bizottsága arra az álláspontra helyezkedett, hogy a vonatkozó rendelettervény értelmében a pékeknek úgynevezett néplisztet kell rendelkezésükre bocsátani 11.40 leies árban, hogy aztán az egységes kenyér előállítását megkezdődhessék.

Az értekezleten, amelyre a malmosokat is bevonták, a temesvári Prohászka-malmon kívül a nagykomlói, csákovai, grabáci, zombolyai, székesúti, billédi, ujpécsi és perjámosi malmok voltak képviselve igazgatóik révén. Az értekezleten az árellenőrző bizottság határozatának gyakorlati megvalósítását, valamint a városok, főleg Temesvár megfelelő mennyiségű liszttel való ellátását beszélték meg. Birtler Adolf malomtulajdonos (Nagykomlós) azt indítványozta, ajánlja fel a malmok bizonyos lisztmennyiségét Temesvár ellátására, hogy Temesváron legalább 13 leiert lehessen kapni félbarna kenyeret; hiszen, úgymond, nem lehetséges, hogy a Bánságban, az ország gabonaterében huzamosabb ideig tizenöt leies kenyérről lehessen fenntartani. A malmosok elfogadták Birtler Adolf javaslatát s a nagykomlói malom kettő, a billédi kettő, a Prohászka-malom, valamint a grabáci és a székesúti malmok egy-egy vagon lisztet, a zombolyai félvagon ajánlott fél Temesvár ellátására. Megnyilvánult az a kívánság is, hogy a búza maximális ára mellett a maximális ár megállapítására is szükség volna. Fölmerült az a terv is, hogy a bevásárlást központosítsák, hogy így a malmok egységes árat fizessenek a gabonáért.

Az értekezlet eredményeként megállapították, hogy a malmok által felajánlott lisztmennyiségek mintegy nyolc vagonra rugnak s így Temesvár lakosságának egy hétre elegendőek. Ez alatt az idő alatt igyekeznek az új rendelkezéseknek is megfelelni s az egységes lisztet s egységes kenyeret forgalomba hozni. A kereskedelmi malmoknak hatvan százalékos néplisztet és húsz százalék nullás lisztet kell kiőrlniük, a vámörölő-malmoknak pedig csak hetven százalékot. Hogy ezt a konkurrenciát elhárítsák, szükségesnek látják, hogy valamennyi malomra nézve egyforma kiőrlési arányt

állapítsanak meg. A kenyérliszt árát a rendelettel hozzák összhangba, a fehérliszt és fehérkenyér ára szabad marad, úgyhogy ennél kár-

A Curentul is az egységes liszt és egységes kenyér bevezetését tanácsolja

Bucurestiből jelentik: A Curentul hosszabb cikkben foglalkozik az egységes kenyér bevezetésének szükségességéről. A lap megállapítja, hogy a katasztrófális búzatermés aligha tudja fedezni a szükségletet, azért olyan intézkedéseket kell hozni, amelyekkel észszerűen lehet biztosítani a rendelkezésünkre álló termésmennyiséget, mert búzabehozatalról szó sem lehet. A lehető legjobban ki kell tehát használni a meglévő tartalékokat. Erre a takarékoskodásra az egységes kenyértípus bevezetése szükséges. A

pótolhatják magukat a malmok és a sütőiparosok. Azt kívánják végül, hogy a búzának állapítsák meg a maximális árát is. A kenyérellátás kérdésében az illetékesek a pékekkel fognak még tárgyalásokat folytatni.

Nagyvárad. Saját tud. Itteni szakkörök véleménye szerint a búza és a liszthiány csak átmeneti jellegű és nehézségek nyolc-tíz napon belül megoldódnak, amíg az új búza felhozatala nagy tételekben is megkezdődik. Ez alatt az átmeneti idő alatt a város vezetősége a malomtulajdonosokkal és a sütőiparosokkal karöltve minden lehető el fog követni, hogy biztosítsa a város lakosságának kenyérral való ellátását.

búzát nem kell tehát különféle lisztfajtákká feldolgozni, hanem az egész búzát egyetlen fajta lisztté kell őrlni. 250 ezer vagonos fogyasztást számítva, ez az eljárás 37 ezer vagon búza megtakarítását jelentené. Ezenkívül az egységes liszt alkalmas arra, hogy más lisztet, így kukoricalisztet, árpalisztet keverjenek belé s ezzel is növeljék a mennyiséget.

Igy biztosítani lehetne az ország kenyérellátását egészen a jövő búzatermésig.

A húsellátás kérdése továbbra is a közérdekű problémák homlokterében marad

A vágatások korlátozásának főbb hátrányai: növekszik a nyersbőrhiány és csökken a tejtermelés

Bucurestiből jelentik: Közismertek azok az intézkedések és kísérletezések, melyeket vezető körök a lakosság húsellátásának biztosítására foganatosítottak. A kérdés maradéknélküli megoldása a mai viszonyok között majdnem lehetetlen és különös gondot okoz a fővárosban. Vidéken, különösen nyáron a húsfogyasztás nem probléma, de a fővárosban, annak ellenére, hogy az ókirálysági konyha bővelkedik a zöltség- és főzelékfélékben, a zöltségidényben is aránytalanul nagy a húsfogyasztás. Az ellátási nehézségek viszont országszerte a megnövekedett húsfogyasztásból fakadnak. A növekedés oka kézenfekvő: a hadseregben a fő táplálék a hús, a hadbavonultak zöme pedig otthon igen kevés nagylathust fogyaszt.

Az ellátási válság beállta óta a kormány többoldalu intézkedéssel igyekezett racionalizálni a fogyasztást. Ezek között első helyen szerepel a hústalan napok bevezetése és a hat hónapon alóli borjúk vágatásának betiltása. Ezáltal elérték az állatállomány kiirtásának megakadályozását, de ezzel szemben két igen fontos szükségleti cikkben állt be hiány. A szarvasmarhavágatások korlátozása folytán a hazai bőrfeldolgozó ipar nyersbőrhiányban

szenvet, a szopósborjúk teljes kímélése pedig a tejtermelés csökkenésére vezetett. Ez pedig fontolóra veendő jelenség, mert a nyersbőrhiány igen kedvezőtlenül befolyásolja a hazai bőripart, a tejtermelés csökkenése viszont a háztartásokban idéz elő zavarokat és gyengíti a sertéshízlalás üzemszerű fejlesztését, amely az utóbbi években — köztudomás szerint — a tejfeldolgozó iparral párhuzamosan kezdett tekintélyes méreteket ölteni.

A városok húsellátásának megkönnyítésére az államvasutak igazgatósága is fontos rendelkezéseket léptetett életbe. Többek között rendeletet adott az ország összes vasútállomásainak, hogy az élőállatrakományok az első tehervonatral indítandók a főváros és a többi városok felé. Ezenkívül a központi vontatósztály rendeletet kapott, hogy úgy a hús, mint az élőállatszállítmányok részére minden mennyiségben igényelt vagon bocsásson rendelkezésre.

Itt említjük meg azt az érdekes változást, amely Bucuresti húsfogyasztásában beállt. A fővárosi központi vágóhídon a sertésvágatás az utóbbi időben elérte a főszezon (karácsony előtti hetek) mennyiségét. A növekedés oka a hentesáru-fogyasztás emelkedése. Így a hústalan napok bevezetése csupán a szarvasmarhavágatások korlátozását eredményezte.

Amerikába költözik a genfi Népszövetség

A nemzetközi munkaügyi hivatal igazgatója az Egyesült Államokba rendelte tisztviselőit is

Genfből jelentik: A nemzetközi munkaügyi hivatal igazgatója jelenleg az Egyesült Államokban tartózkodik. Az igazgató most a hivatal többi tisztviselőihez felhívást intézett, hogy kövessék őt az Egyesült Államokba. A hivatalnokok egyrésze szerdán elutazott Genfből.

ŐSZI LIPCSEI VÁSÁR 1940

NYITVA AUGUSZTUS 25-29-IG

A vásár megtekintésével megtalálja számítását

Bármilyen felvilágosítást nyújt a

LEIPZIGER MESSAMT / LEIPZIG, (DEUTSCHLAND)

Vagy LUDWIG SCHUSTER EZREDES, NÉMET KONZUL
ORADEA, STRADA NICOLAE IGRGA No. 1. — TELEFON: 21-35.

Az Egyesült Államok új kereskedelmi szerződése a Szovjetunióval

Welles helyettes külügyminiszter megelégedését nyilvánította a szerződéskötés fölött

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok helyettes külügyminisztere, Welles, megelégedését nyilatkozott arról, hogy meghosszabbították az Egyesült Államok és a Szovjet között a kereskedelmi szerződést. Welles annak a reményének adott kifejezést, hogy a két ország gazdasági kapcsolatai a jövőben mindkét fél számára előnyös módon fejlődnek.

Egy északamerikai nagyobb hajóraj titokzatos utja a délatlanti óceánon.

Tokióból jelentik: Japán politikai körökben rendkívüli érdeklődéssel foglalkoznak azzal a kérdéssel, mi lehet a célja az egyik északamerikai hajóraj 10 napos dél-Atlanti óceáni utjának. A ha-

jóraj nyolc csatahajóból, öt cirkálóból és több torpedórombolóból áll. A Domei iroda szerint ez az ut egészen titokzatos. Úgy tudja a tudósító, hogy a hajóraj a Karócseny-szigeteket és a Phönix-szigeteket is meglátogatta.

Washingtonból jelentik: Az amerikai képviselőház törvényjavaslatot fogadott el, melynek értelmében az Egyesült Államok hajói befuthatnak olyan európai háborús övezetben levő kikötőkbe, ahonnan gyermekeket kell elszállítani. A hajókon feltűnően meg kell jelölni, hogy gyermek szállító hajók. Ezeket a hajókat nem szabad felfegyverezni és nem szabad hadihajók kíséretében haladniuk. A törvényjavaslatot, miután a képviselőház elfogadta, a szenátushoz továbbítja.

Cook és az Északisark

Boldog világ volt 1908-ban, amikor az emberek az izgatta és érdekelte a legjobban, hogy ki érte el először az Északisarkot: Cook, vagy pedig Peary? Cook mindvégig azt igyekezett bizonyítani, hogy ő ért el először az Északisarkra, de ez a kérdés mindmáig eldöntetlen maradt s Cook most bekövetkezett halálával északisarki sötétség borult erre a megoldatlan kérdésre is.

Nem Cook és nem Peary voltak az elsők, akiket az Északisark ügye izgatott. Az Északi sark jégvilágáról, hosszú nappalairól és éjszakaijairól már halvány sejtélem volt a görög világban is, a messiási észak! partokra elvetődött hajósok leírásából. Fennmaradt Pytheas utjának leírása, amelyben a mesés északisarki szigetről, Thuléról hozott híreket, (alighanem Izland volt ez.) A rómaiak már kevesebbet tudtak az északisarki vidékről és ír szerzetesek jutottak el Izlandra a Kr. u.: VII.—VIII. századokban s elhajóztak a Kódtengerbe is. A normandoknak a kilencedik században, Izlandon való megtelepedésével kezd megélni a forgalom az Északi tenger felé s az érdeklődés is megújul a sarkvidék iránt.

A nyugati emberiség számára a XV. században kezd nagyobb jelentőséget nyerni az Északisarkvidék, Kína, Japán és India könnyebb és gyorsabb megközelítése végett, hogy az akkor felfedezett Újvilág és az ázsiai világbirodalmak között rövidebb átjárót találjanak az Északi tenger felé. Amde ezek a kutatások csak az északisarki ismeretlen világra kezdtek fényt deríteni, az észak! átjárót sokáig nem tudta megtalálni senki, magát az Északisarkot még kevésbé. Hosszu századoknak kellett elmúlni, míg végre 1549—97 közötti kutató utjan a hollandus Barents áthatolt az Északi Jéges-tenger keleti részén, a Spitzbergaktól egészen Novaja Zemljáig. Az oroszok Szibéria felől törekedtek az Északi Sark felé, aztán a XIX. században az angolok vették kezükbe a kutatás dolgát, s felfedezéseik nagyban elősegítették a sarkvidék megismerését. 1872-ben Payer és Weyprecht osztrák-magyar expedíciója re el eredményeket, a Novaja Zemlja és a Spitzberg közötti tengerrész átutatóásával és a Ferencc József-föld felfedezésével. De az Északi Sarktól még mindég messze jártak a kutatók.

Nansen több ízben is bejárta a sarkvidéket s számos megjelentőségű felfedezést tett. Amundsen északisarki útja is értékes felfedezésekkel járt. Ekkor az amerikai kutatók ragadtak magukhoz az elsőséget. Frederik Cook az Axel Heiberg földről indult el és utjáról visszatérve, azt állította, hogy 1908 április 21-én elérte az Északi sarkot.

Szinte Cook-al egyidőben indult el sarki expedíciójára a szintén amerikai Peary is aki a Grant földről indult el és 1909 április 6-án jutott el a sark közvetlen közelébe, de azt igyekezett bizonyítani, hogy ő és nem pedig Cook fedezte fel a Sarkot. Éles hírlapi vita indult meg a kérdés felett s tudományos expedíciót is szerveztek, hogy ez döntse el, kinek van igaza?

Az újabb kutatások részben igazolták is Cookot, akinek leírása az Északi Sark közvetlen vidékéről megegyeztek azokkal, amelyeket a későbbi sarkutazók tettek. Cooknak mégis úgy kellett meghalnia, hogy nem kaphatott Pearyval szemben teljes elégtételt s maig is eldöntetlen: ki járt először a Sarkon: Cook, vagy pedig Peary?

(la.)

Hogyan számítsuk ki az esedékes adókat és pótdadókat?

Az adótörvények kivetési kulcsainak lényeges változása következtében minden adózóra nézve fontossá vált, hogy tudomásul szerezzen az adókulcsok változásáról és az egyes adók kiszámítási módjáról azért, hogy a terhére eszközölt adóelőírás helyességéről meggyőződést szerezhesen.

Ezért az ehhez szükséges felvilágosításokat a következőkben adjuk:

I. A háztulajdonosok adójánál a kivetési kulcsok a következők:

1. Állami adó	12	százalék
2. Az összes pótdadók	17	százalék
3. Nemzetvédelmi adó	8	százalék
4. Utadó	2	százalék
5. Igazságügyi adó	0.50	százalék
Összesen 39.50 százalék		

II. A szabadfoglalkozásúak adója:

1. Állami adó	8.64	százalék
2. Pótdadók	9	százalék
3. Nemzetvédelmi adó	6	százalék
4. Utadó	2	százalék
Összesen 25.64 százalék		

III. Kereskedők adói:

1. Állami adó	15.552	százalék
2. Pótdadók	13	százalék
3. Nemzetvédelmi adó	7	százalék
4. Utadó	2	százalék
Összesen 37.552 százalék		

IV. Iparosok adói:

1. Állami adó	12.096	százalék
2. Pótdadók	9	százalék
3. Nemzetvédelmi adó	6	százalék
4. Utadó	2	százalék
5. Munkaalap adó	0.50	százalék
Összesen 29.146 százalék		

Mindezekhez az adókhöz és pótdadókhoz járul még az ugynevezett suprakóta.

Az állami adókat és pótdadókat akként számítjuk ki, hogy a már megállapított adóalapokat a most ismertített új százalékos kivetési kulcsokkal szorozzuk és az eredményt 100-zal elosztjuk.

A jelenlegi suprakótát pedig a legegyszerűbben úgy számítjuk ki, hogy a múlt évre jogerősen megállapított suprakóta összegéhez ennek 10 százalékát hozzászámítjuk.

Azok a háztulajdonosok, akik közös tulajdonban birt házaik suprakóta alapjának a megosztását kieszközölték, figyeljenek arra, hogy a suprakótát most is megosztott adóalap után írják elő, mert különben érzékenyen károsodnának.

Augusztus 15-éig az adókat 5 százalék mérsékléssel fizethetjük. Tekintettel a bérfizetések-nél jelentkező jelenlegi nehézségekre, a Háztulajdonosok Szövetsége kérvényezte a kedvezményes befizetési határidőnek augusztus 31-ig meghosszabbítását.

Jelentkezni kell a hadköteles ifjaknak

A biharmegyei Hadkiegészítő parancsnokság átirata alapján a városháza katonai ügyosztálya (II. emelet 26. szoba) ezúton hozza az érdekeltek tudomására, hogy az 1942—45 korosztály, illetve az 1920—1923-ban született ifjak összeírását augusztus hóban ejtik meg. Az összeíráson kötelesek jelentkezni a város területén született ifjak, valamint azok a vidéki születésűek, akiknek végleges lakásuk Nagyváradon van. Az összeírásnál a következő sorrendben kell jelentkezni:

Az 1920. évben született ifjak augusztus 1 és 9 között jelentkeznek.

Az 1921-ben születettek 1—17 között jelentkeznek.

Az 1922-ben születettek 18—25 között jelentkeznek.

Az 1923-ban születettek 26—31 között jelentkeznek.

A vidéki születésűek, akik jelenleg Nagyváradon laknak, vagy azok, akik utólag kapták meg állampolgárságukat, a következő, közjegyzőileg hitelesített okmányokkal kell jelentkezniük:

Akik a fenti rendelkezéseknek nem tesznek eleget, azokat szigorúan megbüntetik. A rendeletet Chirila polgármester és Fildan, a katonai ügyosztály főnöke írták alá.

Mussolini a lovas és a tenniszjátékos

Rómából jelentik: Tíz percnnyire a Venezia-térről, mint a béke oázisa emelkedik a Torlonia-villa. Itt egy hatalmas pálmepark közepén lakik a Duce. A görög stílusban épült villa, a zölddel befuttatott kioszkok és lugások szinte összeolvadnak a hatalmas parkkal s a Róma közepén fekvő villa, mintha távoli csendes vidéken lenne, ahová nem ér el sem a főváros zaja, sem a nyári napok melege és pora. A fák mély árnyéka, a színes virágok, a víz csillogása minden nyugalmat és békét lehel. Itt él a Duce szabad óráiban, távol a nyilvánosságtól, egész visszavonult életet, mint családapa, a művészetek barátja, a tudomány támogatója s a sportok kedvelője. Egy lovaglótér s egy árnyékos tennispálya teszi lehetővé, hogy az olasz nép vezére kedvenc sportjának hódoljon.

A Duce ma hozzájárult ahhoz, hogy több külföldi újságíró jelen legyen munkanapja kezdetén. Reggel, mikor még alig értek el ideig a tűző déli nap sugarai, összegyűltek az újságírók a villához vezető gyönyörű fasorban. A látogatás nem a történelem alkotónak, hanem Mussolininek, a sportembernek szól.

Rövidesen megjelenik a Duce, lovaglónadrágban és nyitott ingben, kesztyű nélkül, egy gyönyörű kancán. A lovat Hannover városa ajándékozta Mussolininek. Néhányszor ellovagolt az újságírók előtt, majd akadályokat ugratott s végül hirtelen lefekezve lovat a német újságírók csoportja előtt, hibátlan német nyelven kérdezte:

— Beteg vagyok? Fáradt? Lefogytam?

A londoni hazugságközpont azt terjesztette a Duceről, hogy megingott az egészsége, befolyásolják az égető gondok. A Duce ezzel válaszolt a hiteles angol hírekre.

Ez azonban csak egy részlete a Duce munkáival tele életének. Nem sokkal kilenc előtt elhagyta a Torlonia villát s a Venezia palotába ment, ahol éppen ezen a napon fogadta a román minisztereket. Délután négy órakor a tennispályán volt. Három kiűnő hivatalos játékosal játszott. Meglepő jól ment a játék s partnerével le is győzték az ellenpart. Egyórás játék után hagyta el a tennispályát, hogy ismét a nagypolitikával foglalkozhasson.

Olcsó és megbízható
tűzifa beszerzés kisembereknek, intézményeknek

Jeney Sándor

apritott és hasábos tűzifa kereskedőnél
Nagyvárad, Str. Nistrului 5.
Telefon: 12-03

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

ORADEA, IL. KAROLY KIRALY-UT 5. SZAM.

ELŐFIZETESI ARAK: Belföldön: Egész évre 900. félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 le.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér, — vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Posta-akárékpénztári csekk számlánk sz.: 80.037

Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt szel, egyes helyeken eső, a hőmérséklet alig változik.

A SZATMÁRI ÉS NAGYVARADI EGYHÁZMEGYEI PAPSÁG FIGYELMÉBE! Az egyházmegyei iroda értesíti a papságot, hogy az augusztus végén Szatmáron tartandó papi lelkigyakorlatok elmaradnak.

Özv. Kassay Béláné halála. Nagyvárad. Saját tud. Nagyvárad urti társadalmát ismét mély gyász érte. Csütörtökön délután, hosszas betegség után meghalt özv. Kassay Béláné, a katolikus nőtársadalom egyik rendkívül tevékeny, rokonszenves tagja. Özv. Kassay Béláné férje halála óta betegkedett s bár a leg gondosabb orvosi ápolásban részesült, az idő uriaszonyt az életnek megmenteni nem lehetett. Halálát nővére özv. dr. Kassay Kálmáné, leánya Koudor Istvánné Kassay Magda és Kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése szombaton délután 4 órakor lesz a Havassy-kápolnába!

ADÓTÖRLÉST KER A SZATMÁRI POLGÁRMESTER A KÁRVALOTT SZATMÁR-LEGYI SZŐLŐGAZDÁK RÉSZÉRE. Szatmárról jelentik: Mois Victor, szatmári polgármester emlékirattal fordult a királyi helytartósághoz. Az emlékirat beszámol arról, hogy a szatmárhegyi szőlőket tönkretette a mostoha időjárás, a kár általában hatvan-hetven százalékos, de van olyan szőlőbirtok, ahol az idén egyetlen szőlőfürt sem termelt. A polgármester erre való hivatkozással arra kérte a helytartóságot, hogy eszközöljenek ki adótörlesztést a szatmárhegyi gazdálkodók részére.

A fővárosban megbüntetik azokat a vállalatokat, amelyek nem szereztek be gázalacot. Bucarestből jelentik: A nemzeti repülőalap ellenőrző bizottsága több fővárosi vállalatnál ellenőrzést tartott, hogy beszereztek-e alkalmazottak számára a gázalacokat. Egy sűtőüzem tulajdonosát 7000, míg egy kereskedőt 9000 lei bírsággal sújtották. Mindkettő fellebezést jelentett be az ilfovi törvényszéken.

A NAGYVÁLLALATOK KÖTELESEK ALKALMAZOTTAIK TÜZIFAELLÁTÁSÁRÓL GONDOSKODNI. Bucarestből jelentik: A nemzetgazdasági miniszter határozata értelmében azok a nagyvállalatok, amelyek 50-nél több alkalmazottal dolgoznak, november 1-ig kötelesek gondoskodni azoknak téli tüzifaellátásáról.

MÁRAMAROSSZIGETEN A CUKORSZÜKSÉGLET FEDEZÉSÉRŐL A HATÓSÁG GONDOSKODIK. Saját tud. Tekintettel arra, hogy Máramarosszigeten több mint egy hónapja cukorhiány tapasztalható, a prefektúra intézkedést fogantatott a cukorfogyasztás csökkentésére és annak elosztására. A cukorigénylőknek a prefektúrán bónókat adnak ki, melynek alapján a kereskedésben bevásárolhatja a fogyasztó az előírt cukormennyiséget. Egy vagon cukor ilymódon most van elárulás alá.

Nagyobb értékű kockakövet és fűrészarút árverez a csikszeredai Munkásbiztosítópénztár. Saját tud. Az Országos Munkásbiztosítópénztár itteni fiókja köhírtette, hogy a közeli napokban a Companie Romane de Lemne uzvölgyi cég fatelepén 80 köbméter fűrészarút árverez el 99.264 lei hátralékos járulék erejéig. — Ugyancsak ez a Munkásbiztosítópénztár husz vagon kockakövet ad el nyilvános árverésen Bükszád állomáson. Az utcakövezésre kiválóan alkalmas kömmennyiség a „Carpatus” cég tulajdona, melynek vezetőjére, Gh. Ignat mérnököt rötmetelt ki 65.430 lei biztosítójárulékot. Nevezett nem fizetett és így árverés alá kerül a lefoglalt kockakő. Az árverés napja e hó 12-e.

POLYNAK A KIHALLGATÁSOK NAGYSZABÁSÚ DEVIZACSEMPESZÉSI PERBEN. Bucarestből jelentik: Az ilfovi törvényszék 6. sz. vizsgálóbírói irodája naponként folytatja a kihallgatásokat a devizacsempeszési ügyben. A vizsgálóbíró tegnap újból kihallgatta Max Mayert és bűntársait. Ezenkívül számos tanut hallgattak ki.

EGY LEJEL EMELTEK A PERONJEGYEK ÁRÁT. Bucarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága elhatározta, hogy a peronjegyek árát augusztus 15-től 5 leiről 6 leire emelik.

Olaszország az 1940. évi őszi lipcei vásáron. Az ezévi őszi lipcei vásáron, amely augusztus 25-től 29-ig tart, Olaszország is nagy kiállítással vevsz részt. A római „Istituto Nazionale Fascista per il Commercio Esterno — a fasista külkereskedelmi nemzeti intézet — végzi a nagyarányú olasz kiállítási felépítését. Az Olaszország által ezuttal elfoglalt terület csaknem háromszor akkora, mint az eddigi lipcei vásárok alkalmával volt, amelyeken Itália minden évben rendszeresen résztvev.

Nyolc zsidó orvost helyeztek rendelkezési állományba Csik megyében. Csikszereda. Saját tud. A közegészségügyi miniszterium, amint ismeretes, rendelkezési állományba helyezte mindazokat az állami alkalmazásban álló orvosokat és gyógyszerészeket, akik nemzetiségükre nézve zsidók. Csik megyéből a következő orvosokat bocsátották el szolgálatból: dr. József Edvárd gyergyóditrói, dr. Weisz Mór káoszonalitzi, dr. Poienaru-Rahan Jenő csikszentdomokosi, dr. Gerson Samu gyergyótolgyesi, dr. Berkovics József csikszeredai, dr. Harnisch Marcel uzvölgyi, dr. Siegler Emil ditro-jodosi; és dr. Herskovics József gyimesközéplöki kör-, illetve munkásbiztosítópénztári orvosokat.

Plébános urak figyelmébe. Keresem a következő anyakönyvi kivonatokat: Klepa-Klaper Antal keresztlevelét az 1825—1840 évből; ugyanennek halotti levelét az 1859—1869. évből; ugyanennek és Kovács-Kovács Máriának házassági levelét az 1854—1859. évből. Plébániahivatal, Dorobanti, jud. Arad, p. u. Curtici.

Tordán kétszáz ember betegedett meg verhasban. Tordáról jelentik: Torda városa nincsen csatornázva s ennélfogva a különféle „nyári betegségek” könnyen talajra találnak. Ujában a verhas ütötte fel a fejét Tordán s jelenleg kétszáz ember fekszik a könnyen veszedelmessé válható betegségben.

KEDVEZŐEN ALAKUL A KUKORICATERMÉS. Bucarestből jelentik: A földművelésügyi minisztériumba érkezett mezőgazdasági jelentések szerint az utóbbi időben esett bőséges esők igen jó hatással voltak a kukorica fejlődésére.

„Igazoltatta”, majd kirabolta társát egy munkanélküli napszámos. Csikszereda. Saját tud. Simon Dávid csikszentimási gazdálkodó munkakeresés céljából Háromszék megyébe ment. Több napi sikertelen botyongás után, hazafelé indult. A Csiszárfürdő mellett elhaladó uton találkozott Bálint Jenő lazárfalvi 23 éves katonaruhás legénnyel, aki felszólította Simont, hogy igazolja magát. „Igazoltatás” közben aztán magáhozvette Simon ételmiszerét, dohányos tárcáját és 300 lei készpénzt. Simon elbeszélte az esetet egy kiránduló társaságnak melynek két tagja, Bogdán Pál és Bucsi József Torján elfogták Bálintot és átadták a csendőrségnek. A törvényszék most ítélkezett Bálint Jenő fölött és utonállásért és rablásért az enyhítő körülmények figyelembevételével, tízhavi fegyházra ítélte. Miután Bálint az ítéletbe bele nyugodott: az jogerős.

DORIÁN MOZGÓ

MA, PÉNTEKEN INDUL!!!

Minden idők legnagyobb háborus filmje!

A NYUGATI VILLÁMHÁBORU

A holland, belga, norvég, és francia hadjárat!

Eredeti helyszíni felvételek a leggyorsabb és legborzalmasabb háboruról.

Temetés. Özv. Kassay Béláné szül. Debreceny Irma 74 éves korában meghalt. Temetése szombaton délután 4 órakor lesz a Havassy-kápolnába. (Erdélyi „Concordia”)

NAGY TÜZ EGY MANILA-KÖTÉLGYÁRBAN. Bucarestből jelentik: Galatiban a Mirenberg féle manila-kötélgyárban nagy tűz pusztított. Az ügyészség őrizetbe vette — a nyomozás érdekében — gyár tulajdonosát, feleségét és sógorát, valamint öt munkást. Valószínűleg látszik ugyanis, hogy a tüzet gyújtogatás okozta.

Gyimesbükk közigazgatási község 4543 köbméter fát ad el szeptember 17-én nyilvános árverésen. Csikszereda. Saját tud. Hatalmas mennyiséget ad el Gyimesbükk közigazgatási község előjárósága szeptember 17-én, a község vasutállomástól hét kilométerre lévő „Borbécs” nevű erdőrezséből. Az összes fa mennyiség 4543 köbméter tesz ki. Kikiáltási ára egymillió 248 ezer lei. Szükséges bántéppenz: 62.423 lei.

Az augusztus 12-ig le nem peccelt petroleumkötvényeket semmiznek nyilvánítják. Bucarestből jelentik: Ismeretes, hogy az illetékes hatóságok elrendelték a petroleumtársaságok részvényeinek lepecsételését. Mindazokat a részvényeket, amelyeket augusztus 12-ig nem nyujtanak be láttamozásra és lepecsételésre, semmiznek nyilvánítják.

Tömegsírba helyezik a kolozsvári Hősök Temetőjében nyugvó halottakat. Kolozsvárról jelentik: A hősök emlékét ápoló egyesület az elmúlt napokban felhívást közölt, amelyben értesítették az érdekelteket, hogy a kolozsvári Hősök Temetőjében bizonyos átrendezési munkálatokat hajtanak végre, s aki hozzátartozójának földi maradványait polgári sírkertben akarja örök nyugalomra helyezni: jelentkezék. A kolozsvári Hősök Temetőjében nagyszabású munkát bonyolítanak le: ezeröttszáz katonasírt bontanak ki és a magyar, német, román és csehrák hősi halottakat tömegsírba helyezik. Száznegyven hősi halottat névvel ellátott fejével tömegsírba helyeznek. A munkálatok elvégzése után a tömegsírok felett díszes emlékművet emelnek. A felszabadult területet pedig a kolozsvári helyőrség rendelkezésére bocsátják: ezen a helyen a helyőrség halottait helyezik örök nyugalomra.

Hazatérnek a külföldre menekült román diákok. Bucarestből jelentik: A Parunca Vremii és a Timpul közli azoknak a román egyetem hallgatóknak a névsorát, akik annakidején Párizsba menekültek és most hazatértek.

ÓRIÁSI ÁRADÁSOK LOUISIANA PARTVIDÉKEN. New-Orléansból jelentik: Louisiana partvidékéről az óriási áradások miatt ezerszámra menekülnek az emberek. Az áradásokat a legutóbbi forróégyvi vihar okozta. Az árvíz sok helységet elvágott a külvilágtól. A kár a cukorültetvényekben és zöldségkertekben óriási. A halottak és eltűntek száma igen nagy.

A péksüteménykészítők nem süthetnek cukrászsüteményeket. Bucarestből jelentik: A fővárosi cukrászok többszöri kérésére a bucaresti munkakamara elnöke megtiltotta a péksüteménykészítőknél, hogy cukrászsüteményeket készítsenek és hozzanak forgalomba. A rendelkezés ellen vétőket kontárokknak tekintik s a vonatkozó törvények értelmében szigorúan büntetik.

Csikmegyei ügyészségi és rendőrségi hírek. Csikszereda. Saját tud. Nagy Lajosné szül. Gál Agnes csikménasági lakosnál foglalni akart Bucur Mihály adóvégrehajtó és a lefoglalt tárgyakat el is akarta vinni. Nagyne szembezállt a végrehajtóval. Hivatalos közeg elieni erőszak miatt eljárás indult ellene. — Gyergyóalfaluban Bicsak Mihály, Török Dénes, Sövré Ignác és Ambrus Mihály súlyosan bántalmazták Lőrincz István Jozsefé 33 éves gazdát. A verekezés körülményeinek tisztázása iránt a csendőrség megkezdte a kihallgatásokat. — Silló Istvánné csiktaplocai lakos összeveszett Bács Józsefné szomszédasszonyával, akinek — többek között — azt mondotta: „vészhirterjesztő pletyka-rádió vagy”. Bácsné bűnvádi feljelentést tett Sillóné ellen. — Ferenc János és Nagy Imre csikszentléleki lakosok olyan súlyosan elverték Ladó Dénes odaváló lakost, hogy sérülései husz napon túl gyógyulnak. Súlyos testvérértés miatt indult eljárás a tettesek ellen. — Nagy Ferencné csikszeredai lakos jelentette a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes éjszaka behatolt szerzőkamrájába és onnan három darab hámszerét ellopta. A nyomozás folvik.

Árvizmentesítő munkálatok kezdődtek a nagyváradai Össi-telepen

Másfélmillió leire rug a tervbevett munkálatok költsége

Nagyvárad. Saját tud. Emlékezetes, hogy az utóbbi évek alatt milyen súlyos károkat okozott a Pece áradása a környéken lévő telepek lakosainak. Különösen az Össi-telep és a Krumpliföld szenvedett minden tavasszal és minden ősszel nemcsak a Pece kiöntött vize, hanem a felgyűlő esővíz miatt is. A város vezetősége annakidején elenyésző pillanatnyi segítségnyújtáson kívül mit sem tett a lakosok kártalanítására s esztendőök hosszú sorain át egyetlen kapavágás sem történt a veszélyeztetett területek árvizmentesítésére. A telep lakosságának állandó panaszai s nem kis mértékben a nagyváradai lapok akciója végül is arra készítették a várost, hogy vonja le a tanúságot a sorozatos árvizekből s tegyen valamit a telep érdekében.

Chirila polgármester városrendészeti tervének egyik legfontosabb megoldandó kérdésévé tette a Pece medrének szabályozását és a város mellett elhúzódó árapasztó csatorna kitarítását. Kétségtelen, hogy az esőzés és tavaszi olvadás okozta árvíz sokkal kisebb méretű lett volna, ha ezek a munkálatok már tavaly készen állnak. Évekig nem takarították az árapasztó csatornát, nem törődtek a Pece szeszélyes folyásával, mígnem a polgármester a legerélyesebb kézzel nyúlt a kérdés megoldásához.

Néhány héttel ezelőtt mintegy 150 munkást állítottak be és megkezdődtek a munkála-

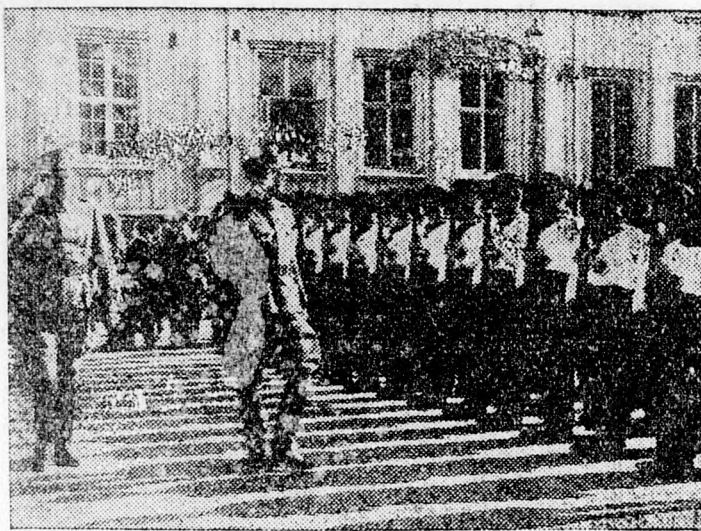
lok. Az árapasztó csatorna alsó folyása kezdve a kaszárnyától már készen van és e héten teljesen befejeződik a folyóvonal kitarítása és mélyítése.

A meder emésztő és levezető képessége a munkálatok által 50 százalékkal emelkedett, mert azt az eredeti tervekhez képest kimélyítették. A polgármester személyesen vizsgálja felül a munkát és nap, mint nap megtekinti, hogy mennyire haladnak előre.

Az árapasztó csatorna kitisztítása után valószínűleg már hétfőn sor kerül a Pece a Vágóhídtól lefelé eső részének a szabályozási munkálataira. Szeptember elején pedig megcsinálják ezt a két kilométer hosszúságú gátat, amely a szőlősi határnál levő árapasztó csatorna szilipjétől húzódik majd a velencei vasútig. Ennek a gátnak a megépítése által ármentesítik a Krumpliföldet. Kommandánsrétet és az egész Csillagvárost. Azonkívül megakadályozzák, hogy a Pece vize áradás esetén a városba behatolhasson.

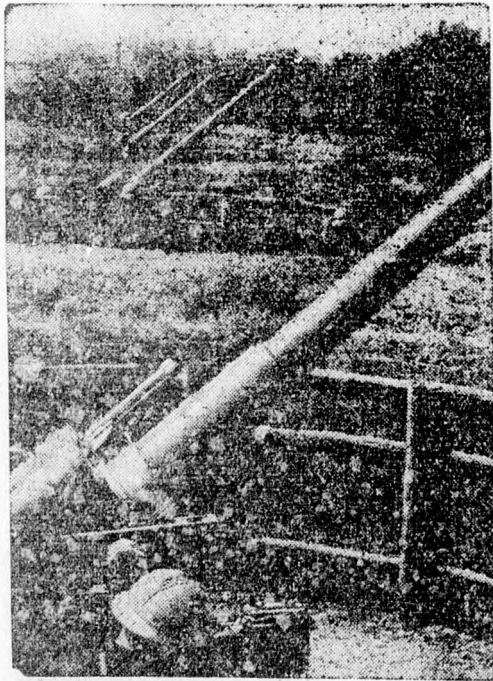
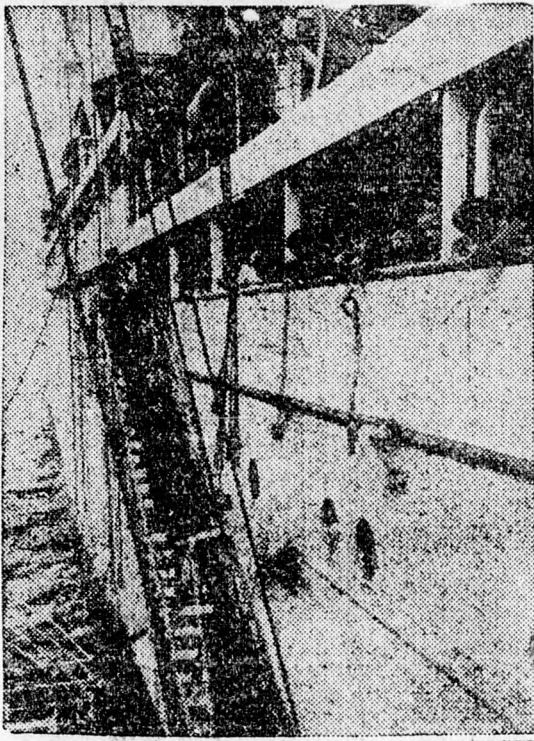
Az ármentesítő munkálatok előirányzott költségei mintegy másfélmillió leire rugnak.

A polgármester azonkívül átiratot intézett a megyéhez, hogy a Szőlős alatti elhúzódó és a megye területéhez tartozó Pece folyását is szabályozzák, nehogy a város által végzett védőmunkálatok által azután a megye egyes községei, így elsősorban Szőlős kerüljön áradás esetén árvízveszélybe.

Diel tábornok elvonul Trondheimban a Narvikből deszázított diákoséges német tengerészek előtt

Narvikből visszatért német katonák szállnak partra egy német kikötőben

Rómát sűrű légvédelmi övezet veszi körül. A legnehezebb és legmodernebb léghárító ágyuk egy csoportja látható ezen a képen

Az olasz nők is minden téren helyettesítik a hadbavonult férfiakat. Külön tanfolyamon képezték ki őket a mezőgazdasági gépek kezelésére

Háziasszonyok figyelmébe!

Ha olcsón és elegánsan akar ruházkodni, vegyen egy

házi szövőkeretet,

amin megszöhet saját ruhaszükségletét. Készíti: **VELITS** asztalos, Nagyvárad, Bulyovszky utca 12 szám.

A belügyminiszter rosszhiszemű magatartás miatt kétszáz jegyzőt elmozdított

Bucurestiből jelentik: A belügyminiszterium közli: A belügyminiszterium felülvizsgálta az ország egész területén a jegyzők működését és szolgálatban tanúsított rosszhiszeműség miatt, azonnali elmozdításra ítélt Suceava tartományban tíz jegyzőt. Olt tartományban nyolcvankettőt, Marea tartományban tizenkettőt, Mures tartományban felfüggesztettek hét jegyzőt, elmozdítottak egyet, Bucegi tartományban elmozdítottak harminckilencet, felfüggesztettek három, Timis tartományban elmozdítottak négyet, Pruth tartományban nyolcvankettőt és Szamos tartományban két jegyzőt.

MEDDIG TARTHATNAK NYITVA AZ ÉLELMISZERÜZLETEK? Bucurestiből jelentik: A munkaügyi minisztérium úgy intézkedett, hogy az élelmiszerüzletek úgy délben, mint este 30 perccel túlléphetik, lehúzott redőnyök, vagy bezárt ajtók mögött, az üzleti zárórát, avégett, hogy az üzletben lévő vevőket rendben kiszolgálhassák. Ez a rendelkezés a következő üzletre vonatkozik: fűszerkereskedések, tej- és tejtermékek, gabona, tojás és egyéb élelmiszerek eladásával foglalkozó üzletek, borkimérések.

Elmenekült üldözői elől egy megsebesített betörő. Iasiből jelentik: A rendőrség egy feljelentés alapján váratlan házkutatást végzett Ion Ciobanu, többszörösen büntetett betörő lakásán. A rendőrök láttára Ciobanu elmenekült s a háza hátmögött lévő kukoricásban rejtőzött el. Az üldöző rendőrök több lövést küldtek utána és sikerült is megsebesíteniök a banditát, aki sérülése ellenére is eltűnt. A házban nagymennyiségű lopott holmit találtak a rendőrök. Letartóztatták a betörő édesanyját is, aki a rendőrségen elmondotta, hogy az utóbbi időben fia hol és mikor követett el betöréseket. Közölte ezenkívül, hogy fiának több bűntársa is volt. A rendőrség erélyes nyomozást indított a banda elfogására.

HADJÁRAT INDUL A SZUNYOGOK ELLEN ARADON, A MALÁRIA MEGELŐZÉSE ÉRDEKÉBEN. Aradról jelentik: Az utóbbi időben rendkívül módon elszaporodtak a szunyogok. A jelek szerint hasonló jelenségek tapasztalható ország-szerte és ezzel magyarázható az egészségügyi miniszteriumnak az aradvárosi főorvosi hivatalhoz érkezett rendelkezése, amelyben felhívja a főorvosi hivatal figyelmét mindazokra az intézkedésekre, amelyek a szunyogok elszaporodására való tekintettel a maláriamegbetegedések elkerülése érdekében szükségessé váltak. Ennek a rendelkezésnek alapján Cotioiu Romuald dr főorvos megfelelő utasításokat adott a kerületi orvosoknak a maláriás betegek kezelésére a kinin adagolására, valamint a szokásos vérvizsgálat elvégzésére vonatkozóan. A főorvosi hivatal a gyógyító eljárásról való gondoskodáson kívül, megfelelő intézkedéseket tesz a betegségek megelőzésére is. Így a város műszaki ügyosztályával együttműködve, haladéktalanul intézkednek az álvizek lecsapolásáról és irtóhadjáratot kezdenek a szunyogok ellen. Ebben a tevékenységben elsősorban a katonai előképzősök vesznek részt, de be akarják abban venni a polgári lakosságot is. Ez a malária elleni hadjárat őszig tart. Cotioiu Romuald dr főorvos véleménye szerint egyébként a helyzet kielégítő, amennyiben eddig alig néhány maláriás megbetegedést jelentettek be Aradon.

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: BALALAJKA.
DORIAN: A NYUGATI VILLAMHÁBORÚ

Hogyan működnek az új katonai bírói intézmények?

Kolozsvárról jelentik: Öfelsége II. Károly király általános mozgósítási parancsa alapján — amint ismeretes — július 1-ével rögtönítélő hadbíróóságokká, ugynevezett katonai táblákká alakultak át a katonai törvényszékek. A nagyfontosságú rendelkezéssel kapcsolatban Barbu dr. őrnagy, vezetőügyész a következő felvilágosítást adta a sajtónak:

— A katonai törvényszék átalakulása rendes törvényes folyamat — mondotta — amelyet a mostani helyzet követel meg. Ugyanis az ország összes katonai törvényszékei, mozgósítás, vagy háború esetén, katonai táblákká alakulnak át. Ezenkívül szükség szerint, még újabb katonai táblákat is létesíthetnek, mint például Kolozsváron is, ahol az átalakult katonai törvényszéken kívül még egy most felállított katonai tábla is működik. A kettő között csak anynyi különbség van, hogy míg a volt katonai törvényszék a régi területi hatáskörrel dolgozik, addig a polgári tábla épületében működő katonai tábla területi hatásköre lényegesen nagyobb. A katonai táblák természetesen csak a legmagasabb királyi rendeletre léptek életbe ez év július elején is. Megszűnésük ugyancsak királyi rendeletre történik.

— A régi katonai törvényszék és a mostani katonai tábla közötti különbség leginkább a büntetésekben mutatkozik. A tábla által kiszabott büntetések, a katonai törvénykönyv erre vonatkozó szakaszainak megfelelően, lényegesen súlyosabbak a háború esetén egészen a halálbüntetésig terjedhetnek.

— A katonai tábla összetétele egyébként csak annyiban változott, hogy az ügyészi tisztséget ezután az eddigi katonai ügyész helyett, katonai vizsgáló ügyész, a katonai ügyészség vezetője foglalja el. Mostani összetételében az előzetes vizsgálat és a vád ügyészi szerepét is egy személy végzi, ami lényegesen megrövidíti az eljárást, úgyhogy a jelenlegi helyzetben az előzetes nyomozás után, a hosszas katonai vizsgálat kihagyásával is tárgyalásra kerülhet egy per.

— A katonai tábla összetétele nagyjában egyezik a volt katonai törvényszékével. Illetékessége az összes, hadsereggel összeköttetésben álló katonai és polgári ügyekre vonatkozik, továbbá a vasut, posta és egyéb állami intézmények személyzetére, valamint mindazokra a polgári ügyekre, amelyeknek szereplői mozgósítva vannak. Ugyancsak a katonai tábla hatáskörébe tartozik a közbiztonság és államellenes bűncselekmények is.

— Jelentős változás még a katonai tábla ügymenetében, hogy amíg a katonai törvényszéknél a három hónapnál kevesebb időre elítélteket fellebbezés esetén szabadlábra helyezik, addig a katonai tábla által elítélt egyének a legrovidebb időre szóló szabadságvesztés esetén is tartóztatásban maradnak a fellebbezés eldőléig.

SZÍNHÁZ

Színházi iroda közleményei

A nagyváradi alkalmi színtársulat tovább folytatja előadásait. Csütörtökön este 9 órakor Dalol a nyár kerül színpadra.

Vasárnap délelőtt 11 órakor Hegyesi Ferenc rendezésében Aladár nem számár gyermekelőadás fogja szórakoztatni a városi kicsinyeket. Fellépnek a társulat legkiválóbb tagjai mellett a városi gyermekszínezékek is.

Vasárnap délután 6 órakor és vasárnap este 9 órakor új operett bemutató szerepel a műsorban, a Kávé habbal. Eisemann Mihály és városunk karmester-zenésze, Szatmáry Endre írták a pompás darab zenéjét, Fekete Mihály rendezte az új darabot. A főszerepeket Horváth Mici, Kertész Manci, Rappert Dódi, Gyarmati Jolán fogják énekelni és játszani, a férfi főszerepekben megint meglepetés lesz Haller Sándor éneke, Fekete Mihály, Hegyesi Ferenc, Berengh Béla játsszák a férfi szerepeket.

Kávé habbal vasárnap délután 6 órakor és 9 órakor szerepel a műsorban.

HETI MŰSOR:

Csütörtökön este 9 órakor: Dalol a nyár. (Kertész Manci, Gróza Böske, Pallucz Vilma, Hegyesi Ferenc, Haller Sándor, Berengh Béla, Fekete Mihály szereplésével.)

Vasárnap délután 3 órakor: Dalol a nyár. Olcsó helyárakkal.

Vasárnap délután 6 órakor: Kávé habbal. Operett bemutató, Horváth Mici, Kertész Manci, Rappert Dódi, Hegyesi Ferenc, Haller Sándor, Berengh Béla, Fekete Mihály felléptével.

Vasárnap, este 9 órakor új operett. Jegyek a színház baloldali pénztárában kaphatók.

Közzétették a Nemzeti Bank félévi mérlegét

Szaporodott a bankjegyforgalom. Kétszeres brutto-nyereség az elmúlt év hasonló időszakával szemben. — 113.50 lesz az osztalékelőleg

Bucurestiből jelentik: Az ország pénzügyi és gazdasági körei ebben az évben nagy érdeklődéssel várták a Nemzeti Bank félévi mérlegét, amely tükröképét adja az ország gazdasági helyzetének. A Jegybank — mint az ország hitelforrása — az elmúlt félévben is a legmesszebbmenően állott a gazdasági élet rendelkezésére.

Jelentős eltérések.

A Nemzeti Bank megjelent félévi mérlege a múlt évvégivel szemben igen jelentős eltérést mutat. A Nemzeti Bank az elmúlt félévben 153.333.33 leiről 50 százalékkal, 229.999.99 leire értékelte fel kilogrammonként színaranykészletét és ennek megfelelően a színaranykészlet értéke a múlt évvégi 20.767.950.254 leiről 31.606.253.815 leire növekedett, figyelembevéve a múlt félévben eszközölt újabb aranyvásárlásokat is.

A színaranykészlet értékének növekedése egyrészt a fedezeti aránynak 25 százalékban történt megállapítását tette lehetővé, úgyhogy a bankjegyforgalom 48.799.999.465 leiről az elmúlt félévben 56.330.531.808 leire növekedett. A látraszóló kötelezettségek végösszege is emelkedett és ennek megfelelően 72 milliárd 133.912.277 leit tett ki, 13 milliárd leiel többet tehát, mint a múlt év végén, tekintetbe véve, hogy a látraszóló kötelezettségek összege a pénzügyminisztérium javára írt és nemzetvédelmi célokat szolgáló ama összeggel növekedett, amely a színaranykészlet felértékelődéséből a pénzügyminisztérium javára mutatkozott.

A bankjegyfedezeti arány ez év június hó 30-án 43.82 százalékot tett ki, 18.82 százalékkal többet, mint az ezévből megállapított 25 százalékos alapszabályszerű fedezeti arány.

Óriási kihelyezések.

A kereskedelmi váltótárca mintegy 800 millióval 18.104.156.559 leire csökkent, ezzel szemben a lombard-hitelek összege több, mint egy milliárd leiel 6.094.861.779 leire emelkedett az elmúlt félévben. A konverziós váltótárca a jelentős befizetések következtében mintegy 350 millió leiel egy milliárd leialá: 884.383.467 leire csökkent.

A behozatali fedezetűl szolgáló devizakészlet 634 millió leiel 792.269.672 leire, a kliring-számlák aktív egyenlegei 75 millió leiel 901.692.379 leire emelkedtek. A behozatali cégek kliring-egyenlege letéte az aktív oldalon a

mérlegben 1.334.256.525 leiel szerepelt. A Nemzeti Bank a passzív oldalon is létesített ugyanilyen összegű tételt, azzal az indoklással, hogy a behozatali cégek kliring-egyenlegletéte nem aktív vagyontétele a Nemzeti Banknak, mert a letétet a Jegybank tulajdonképpen csak kezeli. Új tételként szerepelnek az aktívák között a lebonyolításokból származó váltótárca és aktívák 2.305.398.076 leiel értékben. Ebben a tételben szerepelnek azok az értékek is, amelyeket az egyes bankokkal szemben fennálló követelések lebonyolítása alkalmával szerzett a Jegybank.

Az aranykészlet felértékelése alkalmával az állam visszatérítette a Jegybanknak a 2 milliárd leies előleget és azt az elmúlt félévi folyamán nem vette igénybe.

Az értékpapírkészlet és az ingatlanállomány értékelésében nem mutatkozik jelentősebb eltérés.

Hatszázmilliós bruttó nyereség.

A Jegybank nyers nyeresége az elmúlt félévben 603.520.746 leiel volt, majdnem annyi mint a teljes 1938 évben és csak 220 millióval kevesebb, mint a teljes 1939 évben. Ennek ellenére a tiszta nyereség mégis csak 42 millió 601.371 leiel tesz ki, mert a Jegybank az elmúlt félévben jelentősen törlesztett. Így értékpapírfolyamkülönbözések címén 94 millió 528.563 leiel, a kiürített országrészek váltóállományának amortizálásaként 105 millió leiel, árfolyamkülönbözettartalékként 10 millió leiel, egyéb amortizációként 32 millió leiel írt le, vagyis a bruttó nyereségből több, mint 241 millió leiel fordított törlesztésekre, míg az 1939 teljes évben amortizációkra fordított összeg csak 285 millió leiel tett ki. A múlt év első felében a nyers nyereség 315.288.382 leiel volt, vagyis alig fele az ez év első felében elért nyers nyereségnek. A tiszta nyereség viszont a nagyszögű törlesztések következtében csak egymillió leiel volt kisebb a múlt év első felében, mint az idei első félévben.

A jegybank a kimutatott tiszta nyereségből részvényeseinek 113.50 leiel osztalékelőleget fizet, ebből azonban levonja a 0.50 százalékos tőzsdei érték után fizetendő illetéket, ami 33.50 leiel tesz ki, úgy, hogy a részvényesek, mint a múlt évben, ezidén is 80 leiel osztalékelőleget kapnak készpénzben.

A világháború legvéresebb harcainak színterére vezeti el az olvasót
BETTY SCHNEIDER:

VERDUN HALOTTAI

című megkapó szépségű könyve, amely most jelent meg Fodor Viola művészi fordításában. — A nyolcszázézer hősi halott emlékét megindító elemlyüléssel idéző műnek különös időszerűséget kölcsönöznek a közelmúlt eseményei, azért a kiváló német író könyve fokozott érdeklődésre tarthat szánót.

Ara 80 Lei és portó — Megrendelhető a „Magyar Lapok” kiadóhivatalában

SPORT

LABDARUGÁS

Vasárnap: Törekvés-Kolping
a Rhédey-kerti pályán

Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap délután fél 6 órai kezdettel a Törekvés játszik edzőmérkőzést a Kolping labdarugócsapatával a Rhédey-kerti pályán. Ezen a mérkőzésen mutatkozik be a Törekvés játékosgárdája, akik erős ellenfelet kapnak a Katolikus Legényegylet jóképességű csapatában. Most mutatkoznak be a nagyközönség előtt a Kolping fiatal erői is. Tekintettel arra, hogy a mérkőzést a nagyváradi labdarugósport föllendítése érdekében rendezik: belépődíj nincs. A Törekvés-Kolping mérkőzés előtt a Krumpliföld és Szőlőcs csapatai játszanak.

A zsidó jellegű sportegyleteket törlik a szövetségből. Bucurestiből jelentik: A labdarugószövetség javaslatot tett az Ország Örének az iránt, hogy az ország összes zsidó jellegű sportegyesületeit töröljék a szövetségek köréből.

ATLETIKA

Rekordszámú nevezés a predeali atlétikai versenyekre. Bucurestiből jelentik: A predeali atlétikai versenyekre rekordszámú — 160 — nevezés érkezett be, melyek között az ország legjobbjai szerepelnek. A rendezőség már a helyszínen van és a versenyek színhelyét is kifogástalan állapotba helyezte, úgy hogy a versenyeken több új rekord megszületése várható. Az atlétikai versenyre egyébként két kitűnő képességű váradi atléta, Kiss László és Krupka is benevezett, eddigi eredményeik alapján.

A német atlétikai bajnokságokat szombaton és vasárnap rendezik meg Berlinben. Itt is rekordszámú a nevezés: 618, melyek közül 443 a férfiak, 179 a nők részéről érkezett.

TENISZ

A KAC rendezi meg az országos uszóbajnokságokat. Kolozsvárról jelentik: Catina Victor, az uszósövetség főtitkára értesítette a KAC vezetőségét, hogy az országos uszóbajnokságok megrendezését a szövetség augusztus 23-25. napjaira felajánlja a KAC-nak. A kolozsvári egyesület természetesen örömmel vállalta el a megbízást, annál is inkább, mert Kolozsváron sportszerű és pompás uszoda áll a versenyek céljaira, továbbá, mert 14 év óta nem rendezték a vidéken az országos bajnokságokat. Dr. Iuliu Hatieganu egyetemi tanár, volt miniszter, a Károly király-park uszodáját készséggel bocsájította a KAC rendelkezésére, mely rövidesen összeállítja a bajnoki műsort.

Apcéhidetések

Lakás

Egyszobás utcai lakás mellékhelyiségekkel kiadó. — Nagyvárad, Nicolae Zsiga-utca 50. szám.

Butorozott szoba magános férfinak aug. 15-re kiadó. Nagyvárad, Str. Pasteur 23., felső csengő.

Jókarban levő modern gyermekkocsi eladó. Hatvany, Nagyvárad, Calea Rulnelor 12. szám.

Modern 2 szobás konyhás lakás szeptember 1-re kiadó. Oradea-Nagyvárad, Miorita 7. szám.

3 szobás parkettes lakás mellékhelyiségekkel kiadó. Nagyvárad, I. G. Duca 6. szám alatt.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körtorgógépén Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-út 5. szám.

GENZURAT

Két- és háromszobás lakás azonnal kiadó. Nagyvárad, Strada Vlahuta 44. szám.

Különféle

Keresek megvételre Nagyváradon kis családi házat cca 200.000 lei értékben. Hosszu lejáratu kölcsönnel terhelt ház 250.000 lei értékű is lehet. Cimeket a kiadóba kérek.

Házmasterséget vállal fiatal házaspár. Cím: Oradea-Nagyvárad, Bul. Bucurestilor 7.

Házvezetőnek menne fiatal uriaszszony. — Nyéky F. Brad, Jud. Hunedoara

Sport gyermekkocsi jókarban levő eladó. Nagyvárad, Wilson-u. 19-b.

LEGUJABB

A francia közvélemény kezdi megérteni
a belga király fegyverletételét

Berlinből jelentik: A francia közvélemény nagy változáson ment át a belga király viselkedésének megítélés tekintetében. Általában azt mondják, hogy a király hibát követett ugyan el, de nem hazaurulást és elismerik, hogy a belga fegyverle-

tétel elkerülhetetlen volt. Sokan elítélik a belga király ellen májusban és júniusban intézett csunya támadást. A Temps szerint a történelem méltányosan ítélkezik majd, mert az uralkodó kényeszerhelyzetben volt.

Tokióban és a többi japán városokban
vasárnapra nagy angolellenes mozgalmakat
készítenek elő

Megindult az új egységes japán párt alakulása. — Az új párt felszólítja a kormányt, hogy mindent tegyen meg Angliának keletáziából való kiszorítására

Tokióból jelentik: Az angolellenes hangulat Japánban állandóan növekszik — írja a „Japan Times”. — Vasárnapra a tokiói tüntetésekkel együtt Osakában, Yokohamában és Fobóban, valamint több kisebb japán városban is nagy mozgolódást készítenek elő. Csaknem egész Japán vidéki közigazgatása is határozatot juttatott el a kormányhoz. Ebben követelik a brit diplomáciai befolyás kiküszöbölését Kelet-Ázsiából.

Tokióból jelentik: (Német Távirati Iroda.) Az összes eddigi pártok 120 volt képviselője új pártszervezet létesítésére alakult egyesülésben tömörült. A japán képviselői határozatot hozták amelynek értelmében a mai körülmények úgy kívánják, hogy az új szervezet az állam tu-

tális hatalma alapján fogja össze a nemzetet. Kimondja a határozat, hogy mából kezdve új politikai életet kezdenek, együttműködve az állam új megreformálójával. Ugyanakkor kimondta a határozat, hogy Anglia ellensége Japánnak és felszólítja a kormányt, hogy tegyen meg mindent annak érdekében, hogy Angliát eltávolítsák Kelet-Ázsiából.

Tárgyalás Indókináról a japán nagykövet és a francia külügyminiszter között.

Vichyből jelentik: (Német Távirati Iroda.) A francia külügyminiszter kihallgatáson fogadta a japán nagykövetet. Francia politikai körökben feltételezik, hogy a megbeszélésen Indo-Kína kérdéssel foglalkoztak.

Légicsata 27 angol és 16 olasz
repülőgép között

Az angoloknak öt gépük elvesztésével vissza kellett vonulniuk

Rómából jelentik: A Sotani-iroda közlönetadója azt jelenti, hogy az angol légi haderő az olasz vadászipülőgépektől és bombavetőktől az utóbbi napokban szenvedett súlyos vereség után, csütörtökön nagyobb arányú támadásra szánta el magát. Egy huszonhét repülőgépből álló alakulat indult támadásra, de a 16 vadász repülőgépből álló olasz raj felvette a harcot és heves légi csata zajlott le. Az ellenség számbeli fölénye ellenére az olasz repülőgépek ismét fényes diadalt arattak. Az angolok néhány perc alatt öt gépet vesztek. A repülőgépek olyan hirtelen zuhantak le, hogy a pilótáknak nem volt idejük arra sem, hogy az ejtőernyőt kinyissák. Olasz részről egy repülőgép a veszteség. Egy másik gépet is találat ért, de ennek sikerült olasz területen földet érnie. A 14 olasz gép a megmaradt ellenséges repülőgépek

elűzése után sértetlenül tért vissza kiinduló pontjára.

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok védelmi bizottságának egyik vezetője kijelentette, hogy az USA repülőgépgyártása eléri az évi 10 ezer 800 repülőgépet. A gyártás a következő hónapokban még meggyorsul.

Német repülőgépek Anglia fölött, észak, dél, kelet és nyugat felől.

Londonból jelentik: (Reuter.) Német repülőgépek péntekre virradó éjszaka Dél- és Északkelet Anglia felett, valamint Wales felett (dél-nyugaton) jelentek meg. Bombákat dobtak a Calais csatorna és a Bristol-csatorna vidékére és Anglia északnyugati részére. Több ház özszedült.

A bolgár küldöttség
még nem utazott el
Craiovába

Rómából jelentik: A Popolo di Roma azt írja, hogy ellentétben bizonyos hírekkel, a bolgár küldöttség még nem utazott el Craiovába. Nem felel meg a valóságnak az sem, hogy Cadere már bejelentette volna második szófiai utazását.

Román gazdasági bizottság
utazik Ankarába

Bucurestiből jelenti a rádió: Gheorghe Stroil nemzetgazdasági államtitkár kihallgatáson fogadta annak a gazdasági bizottságnak a tagjait, amelyik rövidesen Ankarába utazik a török-román gazdasági tárgyalások lefolytatására. Az államtitkár a bizottságnak megadta a szükséges útmutatásokat.

Aláírták a román-német
gabonaszállítási egyezményt

Bucurestiből jelenti a rádió: A fővárosban tegnap aláírták a német-román gabonakiviteléi egyezményt. Román részről dr. Gheorghe Leon nemzetgazdasági miniszter, míg a német birodalmi kormány részéről Neubacher német meghatalmazott miniszter írta alá az egyezményt.

Német kegyeletnyilvánítás
Balbo tábornagy tripoliszi sírjánál

Tripoliszból jelentik: Balbo tábornagy sírjára ünnepélyes külsőségek között helyezte el a német konzul a Führer, Göring birodalmi tábornagy és Ribbentrop külügyminiszter koszoruját. Az ünnepélyes aktusnál megjelentek a polgári és katonai hatóságok, valamint a Tripolisban lakó német kolónia tagjai.